

Πολυχρόνης Κουτσάκης

ΔΕΝ ΕΙΣΑΙ ΕΔΩ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Μπορεί να είναι ύβρις, όπως αυτές που μας δίδασκαν στα αρχαία, το ξέρω.

Θα 'πρεπε να 'μαι ευτυχισμένος. Αλλά έχω ανακαλύψει πως αυτά που έχω, δηλαδή αυτά που είχα και πίστευα πως τα έχασα και τα ξαναβρήκα, όπως η Ρέα, ο Νικ, μια συμπαθητική σχέση με τους γονείς μου, δε μου φτάνουν. Μπορεί να είναι ύβρις, αλλά έτσι νιώθω.

Η Νίκη είναι νεκρή. Η πρώτη κοπέλα που αγκάλιασα στη ζωή μου. Όπως και η Άρια, έξι μήνες νωρίτερα, νεκρή και αυτή και το μωρό που κουβαλούσε μέσα της. Νεκρό μωρό – δυο λέξεις που δε θα 'πρεπε ποτέ να μπαίνουν παρέα. Όπως και τα παιδιά που έφυγαν με τρομερό πόνο, από το σίσα, το ναρκωτικό που τα διέλυσε. Και τόσες κατεστραμμένες οικογένειες που έμειναν πίσω για να κλαίνε αυτούς που χάθηκαν.

Υπάρχει ένας άνθρωπος πίσω απ' όλα αυτά. Ή κάτι σαν άνθρωπος. Και πρέπει να τον σταματήσω. Εγώ, μόνος μου. Χωρίς τη βοήθεια κανενός άλλου. Όσοι έχουν ανακατεν-

τεί σε αυτή την ιστορία σκοτώνονται ή κινδυνεύουν να σκοτωθούν.

Θέλω να δώσω ένα τέλος σε αυτή την υπόθεση. Γι' αυτό στέκομαι εδώ, μπροστά στο μυστικό πέρασμα που βγάζει στο τούνελ. Έχουν περάσει δυο μήνες από τον θάνατο της Νίκης, δυο μήνες που το έψαχνα. Δεν έχω μιλήσει σε κανέναν γι' αυτό.

Και ξέρω. Το έχω δει, γιατί έχω αρχίσει κι εγώ να βλέπω πράγματα. Ξέρω πως είσαι εκεί, Ευγένιε Καλίν.

Κι έρχομαι. Εγώ, μόνος μου. Κι εσύ. Χωρίς άλλους αθώους στη μέση.

Μπαίνω στο τούνελ.

Δεν ξέρω γιατί δεν το είχε ανακαλύψει κανείς πριν από μένα. Κανείς εκτός από τον Ευγένιο και τη συμμορία του. Δεν ξέρω γιατί κανείς δεν το είχε ψάξει αρκετά. Ίσως επειδή όλα τα μεγάλα τούνελ που περνούν κάτω από την πόλη είναι κλειστά κι εκείνο το μικρό που παραμένει ανοιχτό ελάχιστοι το επισκέπτονται, αφού δεν προσφέρει μεγάλες συγκινήσεις. Ίσως όταν δεν έχεις έρθει ποτέ σε επαφή με κάτι, να είναι αδύνατον να πιστέψεις πως υπάρχει στ' αλήθεια. Είναι πολύ πιο εύκολο να σκεφτείς πως πρόκειται για φήμες, για ιστορίες κατασκευασμένες για να τρομάζουν τα μικρά παιδιά ή να έχουν κάτι να λένε οι γέροι στα καφενεία, να περνάνε τις ώρες τους. Όμως το τούνελ ήταν εκεί ακριβώς που έλεγε ο μύθος. Πίσω από τα Ολύμπια, το παλιό ηλεκτρονικό κάδικο, με κατεύθυνση προς την πλατεία Δικαστηρίων.

«Από τη μία του πλευρά είχε οροφή με μεγάλες πέτρες και από την άλλη σκέτο χώμα» έλεγαν οι παλιοί θρύλοι που έχουν φτάσει στις μέρες μας μέσα από αφηγήσεις, στόμα με στόμα. Αρχισα κι εγώ λοιπόν να χτενίζω κάθε σπιθαμή της περιοχής, αυτής της περιοχής που είχα ζήσει όλη μου τη

ζωή, που νόμιζα πως την ήξερα βήμα βήμα, έχοντας περπατήσει και γυρίσει κάθε γωνιά της με το ποδήλατο. Σαν περαστικός μονάχα, όπως αποδείχθηκε. Γιατί στους δύο μήνες που έψαχνα, ανακάλυψα τόσες ομορφιές και ασήχμιες στη γειτονιά μου που δεν είχα ιδέα ότι υπήρχαν. Μέχρι που, στον ακάλυπτο χώρο μιας πολυκατοικίας, βρήκα ένα κτίσμα σαν αποθήκη. Δεν το έβαξε το μάτι σου, ένα μικρό καφέ πετρόχτιστο σπιτάκι έμοιαζε να είναι όλο κι όλο. Αλλά κι εγώ γι' αυτό έψαχνα. Για κάτι που δεν το έβαξε το μάτι σου. Που θα μπορούσε να είναι δίπλα σου, κάτω από τη μύτη σου, κι εσύ να μην έχεις ιδέα πως βρίσκεται εκεί.

Η πολυκατοικία –λευκή μάλλον, κάποτε, τώρα πια ξεφτισμένη γκρι με μεγάλα γκράφιτι στους τοίχους– είχε μια πελώρια κεντρική είσοδο που δεν επέτρεπε οπτική επαφή με την αποθήκη. Όπως και στα υπόλοιπα κτίρια της περιοχής, είχα μπει ψάχνοντας τάχα για το σπίτι κάποιου φίλου, αυτή ήταν η δικαιολογία που πετούσα σε όποιον με ρωτούσε τι γύρευα εκεί. Όχι πως ρωτάνε πια πολλοί. Ειδικά μετά την κρίση. Οι μεγάλοι μοιάζουν πολύ χαμένοι στα προβλήματά τους για να ασχοληθούν με έναν έφηβο που βολτάρει στην αυλή της πολυκατοικίας τους, σκέφτονται πως θα είναι φίλος ή συγγενής κάποιου άλλου ενοίκου. Και οι μικρότεροι είναι εξ ορισμού αφοσιωμένοι στον εαυτό τους, δεν έχουν όρεξη να κάνουν τους ανακριτές.

Η σιδερένια πόρτα της αποθήκης ήταν κλειδωμένη, όπως διαπίστωσα με έναν γρήγορο έλεγχο στο πόμολο. Ιδιαίτερες ικανότητες στη διάρρηξη εγώ δεν έχω, ούτε και ειδικά εργαλεία, όπως ο Νικ, και δεν υπήρχε περίπτωση να ζητήσω από τον κολλητό μου να με βοηθήσει ξανά. Αυτή τη φορά ήμουν αποφασισμένος να μην ανακατέψω κανέναν στην έρευνά μου. Να μην κινδυνέψει ξανά κανείς από τους αγαπημένους μου.

Τις επόμενες τρεις μέρες έκανα κοπάνα από το σχολείο το πρώτο δώρο. Η Αννίτα, η απουσιολόγος μας, μου χρέωσε μία απουσία. Όχι μία κάθε μέρα. Μία, συνολικά, από τις έξι. Η Αννίτα είναι σπάνια περίπτωση, αφού είναι παχιά χωρίς να είναι κομπλεξική, είναι φυτό αλλά έχει αίσθηση του χιούμορ, είναι η καλύτερη μαθήτριά που έχει περάσει ποτέ από το σχολείο και την περιμένουν όλοι να γράψει στορογγυλό εικοσάρι στις πανελλήνιες. Δε νοιάζεται μόνο για την πάρτη της, ίσα ίσα, σκίζεται για να βοηθήσει όλους τους κοπανατζήδες. Οι καθηγητές την έχουν πάρει χαμπάρι ότι χαρίζει απουσίες αβέρτα, αλλά δεν πολυμιλάνε – κανείς τους δε θέλει να τη στενοχωρήσει.

Το πρόβλημα ήταν η Ρέα. Πώς θα εξαφανιζόμουν χωρίς να με ρωτήσει πού είμαι; Την πλάκωσα στις δικαιολογίες ότι κάθομαι σπíti λίγη ώρα παραπάνω και διαβάζω για το φροντιστήριο, να καλύψω τα κενά μου, να μην γκρινιάζουν και οι γονείς μου τώρα που ο πατέρας μου κάνει «το σκατό του παξιμάδι», όπως δεν παραλείπει να μου τονίζει καθημερινά. Εννοεί πως βάζει στην άκρη λίγα λεφτά από την καινούρια του δουλειά για να το πληρώνει, με την ελπίδα να δει τον κανακάρη του φοιτητή. Δεν παίζει κανένα τζόκερ καλύτερα; Μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας θα έχει. Τι ζόρι κι αυτό, όμως. Δε μου έφταναν οι γονείς μου, επί δεκαεφτά χρόνια, τώρα πρέπει να δίνω λογαριασμό και στην κοπέλα μου για το τι κάνω. Όσο πιο πολλοί και πιο πολύ σε αγαπάνε, μου φαίνεται, τόσο περισσότερο θέλουν να σε ελέγχουν.

Οι κοπάνες μου αποδείχτηκαν πολύ χρήσιμες. Στήθηκα απέναντι από την πολυκατοικία, σε ένα πεζούλι που με μισοέκρυβε από την είσοδο, και παρακολουθούσα την κίνηση. Γονείς που πήγαιναν τα παιδιά τους στο σχολείο, υπάλληλοι που έφευγαν για δουλειά, νοικοκυρές που έφεν-

γαν για ψώνια και γύριζαν αργότερα με τσάντες από τη λαϊκή. Μεταξύ οχτώ και εννιά όλοι τους την είχαν κάνει, και από τις εννιά μέχρι τις δέκα κάθε μέρα η πολυκατοικία ήταν γεμάτη από τα δύο στοιχεία που μου χρειάζονταν: φως και σιωπή.

Σήμερα, πρωί της τέταρτης μέρας, έφτασα στην πολυκατοικία ντυμένος με κοντομάνικο μπλουζάκι, παντελόνι φόρμας, αθλητικά παπούτσια και με την τσάντα του σχολείου στον ώμο μου. Όχι μόνο για να πιστέψουν οι γονείς μου πως πηγαίνω για μάθημα, αλλά και για να παρουσιάσω την ίδια αθώα εικόνα σε όποιον τύχαινε να με δει στον χώρο της πολυκατοικίας. Από πόσους μαθητές λυκείου που κυκλοφορούν με την τσάντα τους στον ώμο έχει νιώσει ποτέ κανείς να απειλείται;

Η τσάντα μου είχε μέσα μια κολεγιακή μπλούζα και δύο βιβλία. Ο ένας λόγος που είχα βάλει μέσα τα βιβλία ήταν για να φαίνεται ότι υπάρχει κάποιο βάρος μέσα στην τσάντα, να πείθω για μαθητής. Ο δεύτερος, για να καλύπτουν τα βιβλία με τον όγκο τους το κατσαβίδι, τον μεγάλο φακό και το κρητικό μαχαίρι που επίσης είχα πάρει μαζί μου.

Στα μπαλκόνια που έβλεπαν στην αυλή δε βρισκόταν κανείς εκτός από μια γριά που πότιζε τα φυτά της και μπήκε ξανά στο διαμέρισμα χωρίς να με δει. Με τρεις δρασκελιές έφτασα στην πίσω πλευρά της αποθήκης, όπου βρισκόταν το παράθυρο. Εκεί θα ήμουν αθέατος από τα μπαλκόνια. Έβγαλα την τσάντα από τον ώμο μου και άρπαξα το κατσαβίδι. Μπορεί να μην είχα ειδικές γνώσεις, αλλά τα βασικά τα γνώριζα και είχα την ελπίδα ότι θα αρκούσαν. Έχωσα το κατσαβίδι με δύναμη στη βάση του κουφώματος του παραθύρου. Με τη δεύτερη προσπάθεια τα κατάφερα, το ένωσα να σφηνώνεται αρκετά ώστε να μπορώ να σπρώξω από κάτω προς τα πάνω για να το ανοίξω. Το έκανα, και

τίποτα δε συνέβη. Συνέχισα να προσπαθώ, κάτω από τον ήλιο του Νοέμβρη που κρατούσε σταθερά την πόλη στους είκοσι πέντε βαθμούς Κελσίου κάθε πρωί. Αν ζούσε ο Βιβάλντι σήμερα στα Χανιά, θα έγραφε τις «Δύο Εποχές»: καλοκαίρι και περίπου καλοκαίρι.

Πέρασαν λίγα λεπτά έτσι, με τον ιδρώτα να τρέχει πια στο πρόσωπό μου χωρίς να καταφέρνω τίποτα. Το κούφωμα φαινόταν πολύ σάπιο, αλλά άντεχε. Έμοιαζε με το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Έβγαλα και το μαχαίρι από την τσάντα – το είχα πάρει μαζί μου για την περίπτωση που θα έβρισκα το τούνελ, για να έχω κάτι να προστατευτώ, αλλά να που το χρειαζόμουν για κάτι άλλο. Το έχωσα στο κενό που είχα δημιουργήσει με το κατσαβίδι και έστριψα τα χέρια μου ώστε να δημιουργήσω έναν διπλό μοχλό. Το αναθεματισμένο παράθυρο ούτε έτσι κούνησε. Δεν είχα υπομονή να προσπαθήσω περισσότερο. Για τον χαρακτήρα μου, και αυτή η υπομονή που είχα δείξει ήταν μεγάλη.

Έριξα μια γρήγορη ματιά για να βεβαιωθώ ότι κανείς δεν είχε βγει σε μπαλκόνι και με μια μεγάλη πέτρα από αυτές που βρίσκονταν σκόρπιες γύρω από το κτίσμα έσπασα το παράθυρο. Όταν τα χέρια σου δεν πιάνουν και πολύ σε τεχνικά θέματα, το γυρνάς στις εναλλακτικές λύσεις. Γι' αυτό κρατούσα και τη ζακέτα μαζί μου, στην τσάντα. Φοβόμουν ότι μπορεί να μη δούλευαν οι πιο εκλεπτυσμένες μέθοδοι, και το κοντομάνικο δεν είναι η καλύτερη επιλογή όταν έχεις να μπουκάρεις μέσα από ένα σπασμένο παλιό παράθυρο με γυαλιά τριγύρω σου. Η πλευρά της αποθήκης που ήταν κοντά στο παράθυρο είχε αρκετό φως για να βλέπω. Άδειες σακούλες, ένα σαπισμένο καλοριφέρ, τρεις ξεχαρβαλωμένες καρέκλες και μερικά βιβλία πάνω σ' ένα αναποδογυρισμένο σιδερένιο τραπέζι, που έμοιαζαν χαμένα μέσα σε ομίχλη από τη σκόνη που κουβαλούσαν – αυτά

μπορούσα να δω. Γιατί όπως ανακάλυψα κάνοντας μερικά βήματα και ανοίγοντας τον φακό μου, η αποθήκη είχε βάθος που δε φαινόταν όταν την κοίταζες από μπροστά. Βάθος που για να το ανακαλύψεις έπρεπε να ακολουθήσεις έναν στενό σκοτεινό διάδρομο, που έβγαζε σε ένα μικρό δωμάτιο με τσιμέντο στο μισό πάτωμα και χώμα στο άλλο μισό. Κι όταν έφτανες εκεί, έβλεπες μπροστά σου έναν τοίχο ξερολιθιάς – πέτρες μόνο, χωρίς συνδετικό υλικό.

«Από τη μία του πλευρά είχε οροφή με μεγάλες πέτρες». Αυτό, μαζί με τη θέση της αποθήκης, θα αρκούσε για να υποψιαστώ ότι ήταν η είσοδος στο τούνελ. Αλλά δε μου χρειαζόταν πια ο μύθος για να το καταλάβω. Γιατί το προηγούμενο βράδυ, σε μία από αυτές τις στιγμές που έχουν γίνει όλο και πιο συχνές στη ζωή μου, τις στιγμές που νιώθω μια έντονη ζάλη σαν να χάνω τον κόσμο γύρω μου αλλά ταυτόχρονα έχω απόλυτη διαύγεια και κοιτάζω τα πάντα σαν εξωτερικός παρατηρητής, είδα μπροστά μου αυτό ακριβώς το δωμάτιο. Το τσιμέντο, το χώμα, τις πέτρες. Είδα, χτες το βράδυ, τον εαυτό μου να στέκεται σ' αυτό τον χώρο. Ήξερα πως πίσω από αυτές τις πέτρες βρίσκεται ο Ευγένιος.

Θα ήταν χρήσιμο βέβαια σε αυτές τις στιγμές ενόρασης να παίρνω και καμιά πιο πρακτική πληροφορία, όπως για παράδειγμα πώς μπορώ να βρω το τούνελ ή να μπω μέσα σ' αυτό. Να ξέρω στις ζόρικες στιγμές τι να κάνω. Όταν έχεις κάποιο ταλέντο, ας το έχεις τουλάχιστον ολόκληρο, ε; Δε βλάπτει.

Έμεινα να παρατηρώ τις πέτρες για ώρα. Ο τοίχος έμοιαζε συμπαγής, δε φαινόταν κενό πουθενά. Δοκίμασα να σκάψω το χώμα, μπροστά στον τοίχο, ψάχνοντας δεν ξέρω κι εγώ τι. Τζιφός. Όσο περνούσε η ώρα χωρίς αποτέλεσμα, άρχισα να νιώθω όλο και πιο νευρικός. Αν είχα κάνει λά-

θος; Αν απλώς έμοιαζε το μέρος που είχα δει στο μυαλό μου με αυτό; Αν κάποιος ερχόταν στην αποθήκη, έβλεπε το σπασμένο τζάμι και με έπιανε επ' αυτοφώρω; Ψηλάφησα τον τοίχο. Τίποτα. Έριξα τον φακό μου σε κάθε γωνιά του. Κι εκεί που ήμουν έτοιμος να τα παρατήσω, με την άκρη του ματιού μου είδα κάτι στο σημείο απ' όπου μόλις είχε περάσει ο φακός. Κίνηση. Ψηλά, αριστερά, μια πέτρα μετακινήθηκε. Πολύ ελαφρά, αλλά την είδα. Για μια στιγμή σκέφτηκα μήπως το είχα φανταστεί, μήπως ήθελα τόσο πολύ να βρίσκομαι στο σωστό μέρος ώστε τα μάτια μου με πρόδιδαν. Αλλά δεν το είχα φανταστεί. Έστρεψα ξανά τον φακό σ' εκείνο το σημείο. Μετά από λίγα δευτερόλεπτα, ένα μικρό κεφάλι ξεπρόβαλε από την πέτρα, σπρώχνοντάς τη λίγο ακόμα. Ένα γατάκι. Κοίταξε τον χώρο, κοίταξε καλά κι εμένα μ' εκείνο τον τρόπο που έχουν οι γάτες για να σε ζυγίζουν, αν είσαι φίλος ή εχθρός, και με αργές κινήσεις, σαν να ήθελε να δείξει τη δυσφορία του που τίποτα ενδιαφέρον δεν υπήρχε τριγύρω, ξαναμπήκε μέσα, χάθηκε εκεί απ' όπου είχε εμφανιστεί.

Έτρεξα στο μέσα δωμάτιο της αποθήκης, κατέβασα τις καρέκλες, άρπαξα το σιδερένιο τραπέζι. Ήταν βαρύ και έκανε θόρυβο καθώς το έσερνα. Δε μ' ένοιαζε πια ο θόρυβος. Έχω μάθει πως όλα όσα μας προβληματίζουν μας προβληματίζουν όταν έχουμε κι άλλες επιλογές. Όταν δεν έχεις επιλογή, κάνεις το μοναδικό που μπορείς να κάνεις και εύχεται όλα να πάνε καλά. Αν ήταν μια φορά δύσκολο να σύρω το τραπέζι, ήταν δυο φορές δυσκολότερο να το γυρίσω ανάποδα για να σταθώ πάνω του. Να που τα κτηνώδη μπράτσα κάποιων συμμαθητών μου που ζουν μέσα στα γυμναστήρια δεν είναι πάντα άχρηστα. Τα κατάφερα, μετά από πολλά αγκομαχητά. Με τον φακό ανοιχτό στη μέγιστη ένταση έψαξα να βρω το σημείο όπου είχε εμφανιστεί η γάτα.

Ακόμα και τώρα, που η πέτρα είχε κουνηθεί, δε θα μπορούσα με γυμνό μάτι να καταλάβω τη διαφορά. Έσπρωξα την πέτρα και υποχώρησε. Το ίδιο και κάποιες από τις διπλανές της. Ένα πέρασμα. Όχι πολύ μεγάλο, αλλά αρκετό για να χωρέσει ξαπλωμένο ένα ανθρώπινο σώμα αρκετά μεγαλύτερο από το δικό μου. Άφησα την τσάντα και τη ζακέτα μου στο τραπέζι. Έβαλα το κατσαβίδι στην κωλότσεπη, τον φακό και το κρητικό μαχαίρι στις μπροστινές τσέπες μου, και με ένα σάλτο πιάστηκα από το πεζούλι που είχαν δημιουργήσει οι πέτρες όταν υποχώρησαν. Σύρθηκα μέσα. Το γατάκι δε φαινόταν πονθενά. Συνέχισα να σέρνομαι, προχώρησα για ώρα, δεν ξέρω πόση. Είχα χάσει την αίσθηση του χρόνου. Ένιωθα πως χώνομαι στα έγκατα της γης, πως πηγαίνω προς το κέντρο του κόσμου. Πως από στιγμή σε στιγμή ίσως μια απόκοσμη δύναμη να με ρουφούσε μέσα σ' αυτή την τρύπα που έμοιαζε να μην τελειώνει πονθενά. Το μοναδικό φως ερχόταν από τον φακό μου και βοηθούσε να εξαφανίζονται γρήγορα κάποιες μικρές σαύρες και μπόλικά σιχαμένα ζώδια που εμφανίζονταν πού και πού μπροστά μου. Ζεσταινόμουν πολύ. Φοβόμουν ακόμα περισσότερο. Το μισό μυαλό μου με παρακαλούσε να γυρίσω πίσω. Το άλλο μισό γέμιζε με τις εικόνες που με στοίχειωναν από τους τελευταίους μήνες. Αν τα παρατούσα, θα ήταν σαν να παρατούσα όλους όσους χάθηκαν. Και εκείνους που θα χαθούν, αν δε βρεθεί κάποιος να σταματήσει τον Ευγένιο Καλίν. Φοβόμουν, αλλά δεν ήταν η πρώτη φορά που ένιωθα έτσι. Και όσες φορές είχα μετρηθεί με τον φόβο μου, τον είχα κερδίσει. Αυτό έπρεπε να κάνω και τώρα. Τουλάχιστον, είχα τη γάτα, που μου έδινε κουράγιο. Όχι η ίδια, αλλά η απουσία της. Αφού τόση ώρα δεν την έβρισκα μπροστά μου, αυτό σήμαινε πως το πέρασμα κάποιον έβγαξε. Σύρθηκα πιο γρήγορα. Και πιο γρήγορα ακόμα. Το φως του φακού μου

έδειξε ένα άλλο φως, μπροστά. Ήταν ακόμα μακριά, αλλά ήταν εκεί. Φυσικό φως. Το χέρι μου πήγε σχεδόν χωρίς να το σκεφτώ στην τσέπη όπου είχα βάλει το κρητικό μαχαίρι. Ζόρισα τον εαυτό μου να επιταχύνει κι άλλο.

Το τέλος του περάσματος ήταν ένα ξέφωτο, που σου στερούσε μέσα σε δευτερόλεπτα τη χαρά που το είχες ανακαλύψει. Γιατί μόλις έφτανες εκεί διαπίστωνες πως από κάτω έχασκε το κενό. Ένας βαθύς γκρεμός ανάμεσα στο σημείο όπου βρισκόσουν και στον πολύ μακρινό απέναντι βράχο, χωρίς να υπάρχει τριγύρω μονοπάτι για να περπατήσεις. Το μόνο που υπήρχε ήταν ένα πολύ χοντρό και μακρύ σκοινί. Ήταν δεμένο γερά πάνω σ' έναν πάσσαλο που έμοιαζε σε πάχος με κορμό δέντρου και ήταν βυθισμένος μέσα στα πετρώματα. Το σκοινί κατέβαινε όσο πήγαινε το μάτι μου μέχρι να φτάσει στο έδαφος, που ήταν επίσης γεμάτο με βράχια – ίσως να ήταν κομμάτια βράχων που έπεφταν από ψηλά. Αυτό που δεν μπορούσα να καταλάβω ήταν από πού ερχόταν το λαμπερό, φυσικό φως που γέμιζε τον χώρο εκεί, στα βάθη της γης.

Έμεινα να κοιτάζω το σκηνικό. Μου έμοιαζε απίστευτο, αλλά το ζούσα. Ήταν σαν να είχα μπει σε μια πύλη που οδηγούσε σε έναν άλλο κόσμο, ή σαν να πρωταγωνιστούσα σε κάποιο ηλεκτρονικό παιχνίδι όπου η κάθε πίστα ήταν ασύγκριτα δυσκολότερη από την προηγούμενη.

Το γατάκι εξακολούθουσε να είναι άφαντο. Μάλλον είχε κατέβει ευθεία κάτω τον γκρεμό, πατώντας πάνω στα βράχια. Ένιωσα να το ζηλεύω, για τις πατούσες του. Το σκοινί ήταν μπροστά μου, σαν να με καλούσε να πάρω επιτέλους μια απόφαση. Είχα αρκετές ενδείξεις ότι είχα βρει κάτι σημαντικό. Θα μπορούσα να επιστρέψω στην αποθήκη, να φύγω περίπου σαν κύριος από το σπασμένο παράθυρο, να οδηγήσω τον Βακάκη, τον διοικητή της Ασφάλειας

που ήταν κάτι σαν φίλος μου πια, σ' αυτό το σημείο και να αφήσω την αστυνομία να κάνει τη δουλειά της. Αυτό όμως, εκτός από το ότι έμοιαζε με ανέκδοτο και να το λέει κανείς μετά τις τόσες αποτυχίες των μπάτσων απέναντι στον Ευγένιο, θα σήμαινε ότι δε θα είχα την ευκαιρία να αναμετρηθώ εγώ μαζί του. Ότι θα έκανα πάσα την ευθύνη σε άλλους. Και μπορεί εγώ να μην είμαι αστέρι όπως ο Νικ στα φιλολογικά, αλλά τα βασικά από τον Καζαντζάκη τα έμαθα: «Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να λες εγώ, εγώ μονάχος μου θα σώσω τον κόσμο. Αν χαθεί, εγώ θα φταίω».

Άρπαξα το σκοινί.

Όταν ο πατέρας μου ήταν στα οικονομικά του χαϊλίκια, είχαμε πάει αρκετές φορές για ορειβασία. Ήταν το μόνο σπορ που τον άρεσε, και για μένα που ο πατέρας μου ήταν το είδωλό μου –ήμουν ακόμα μικρός και δεν τον είχα καταλάβει καλά– ήταν ευκαιρία να κάνουμε κάτι μαζί. Όλη μέρα έλειπε από το σπίτι εκείνες τις εποχές, και έψαχνα να βρω τρόπο για να περάσω χρόνο πλάι του. Έτσι, είχα εμπειρία από σκοινιά. Όχι βέβαια από τέτοια ύψη, αλλά κάτι ήταν κι αυτό. Έπιασα το σκοινί. Έμοιαζε ικανό να κρατήσει βάρος πολλαπλάσιο από το δικό μου. Λογικό – αν είχα δίκιο, το χρησιμοποιούσαν ο Ευγένιος και η συμμορία του όποτε χρειάζονταν αυτή την είσοδο στο καταφύγιό τους.

Γλίστρησα προς τα κάτω, προσπαθώντας να κρατάω αντίσταση με τα πόδια μου πάνω στα βράχια για να μειώσω την ταχύτητα της καθόδου. Έχασα την ισορροπία μου και χτύπησα δυο φορές με δύναμη στους βράχους. Προσπάθησα πολύ να μη φωνάξω, για να μην προδοθώ. Έφτασα στο έδαφος κι έμεινα εκεί για λίγο, παίρνοντας βαθιές ανάσες, κοιτώντας τριγύρω για να δω οποιαδήποτε ύποπτη κίνηση. Η ξέστη γινόταν όλο και πιο έντονη. Τα ρουθούνια μου γέμισαν από μια μυρωδιά που έμοιαζε με κο-

κτείλ ούρων και μούχλας. Ίσως είχα κατέβει στην κόλαση και δεν το είχα καταλάβει.

Ήμουν μόνος, τουλάχιστον, ή έτσι φαινόταν. Άρα δεν ήμουν στην κόλαση – αν είχα φτάσει εκεί, λογικά θα είχα πολλή παρέα. Μπροστά μου βρισκόταν ένα κυκλικό πηγάδι που έμοιαζε αρχαίο, είχε σκαλισμένες εικόνες στο εξωτερικό του στόμιο. Τίποτα άλλο δεν υπήρχε τριγύρω. Έπεσα στα γόνατα, σύρθηκα μέχρι το στόμιο, αφού δεν ήξερα ποιος μπορούσε να κρύβεται εκεί. Ανασηκώθηκα προσεκτικά και κοίταξα μέσα. Τα καλά νέα ήταν πως δεν κρυβόταν κανείς. Τα κακά πως το πηγάδι ήταν ρηχό, πως μια σιδερένια σκάλα οδηγούσε στο εσωτερικό του και στο τέλος της σκάλας έμοιαζε να ξεκινάει ένας διάδρομος, που ήταν θεοσκότεινος – απ' όπου κι αν ερχόταν το φως που με έλυνε δε συνέχιζε μέσα στο πηγάδι.

Άνοιξα πάλι τον φακό και κατέβηκα αργά τη σκάλα. Στο εσωτερικό στόμιο του πηγαδιού ήταν γραμμένη στα αρχαία μια φράση που δεν την κατάλαβα και δε με ενδιέφερε να την καταλάβω. Αρχαίο πηγάδι, σκέφτηκα. Αρχαίο, όπως έλεγε ο θρύλος ότι είναι το τούνελ. Μπήκα στο εσωτερικό του πηγαδιού, προχώρησα. Είδα τη σήραγγα, μπροστά μου. Είχα φτάσει.

Βρίσκομαι μέσα στο τούνελ εδώ και λίγα λεπτά. Τα πρώτα πεντακόσια μέτρα έχουν ένα όνομα: σκοτάδι. Προχωρώ σκυφτός, πολύ αργά, σαν να θέλω και να μη θέλω ταυτόχρονα να βρω οτιδήποτε με περιμένει εδώ μέσα. Προσπαθώ να με εμψυχώσω, αλλά βαθιά μέσα μου νιώθω τον φόβο να με χαϊδεύει παντού. Μια ανατριχίλα που μοιάζει να έχει βρει τρυπούλες και έχει εισχωρήσει στο μυαλό μου που μπλοκάρει, στην καρδιά μου που τραντάζεται στο στέρνο μου, στα χέρια και στα πόδια μου που κουνάω με δυσκολία.

Σιγά σιγά, το τούνελ γίνεται πιο πλατύ. Σύμφωνα με τον μύθο είναι τμήμα αρχαίου νεκροταφείου, από τη Μινωική Περίοδο, και καθένας από τους τάφους οδηγεί μέσα σε άλλα, βαθύτερα τούνελ, που βγάζουν σε διαφορετικά σημεία της πόλης. Έτσι μπορείς να κινηθείς μες στα Χανιά χωρίς να σε βλέπει κανείς. Κάτω από την πόλη.

Σκέφτομαι πάλι τη Ρέα. Μας σκέφτομαι αγκαλιά στην ταράτσα κάποιας καφετέριας στο λιμάνι, την ώρα που σουρουπώνει. Δεν είναι ακριβώς ανάμνηση, είναι συνδυασμός ανάμνησης και φαντασίας. Ανάμνησης και επιθυμίας. Εκείνη να χαζεύει τη θάλασσα, εγώ το μενεξεδένιο χρώμα του ουρανού να αντανακλάται στα μάτια της και οι δυο μαζί να ονειρευνόμαστε πού και πώς θα βρискόμαστε τον χρόνον, αν γίνει το θαύμα και μπούμε στο πανεπιστήμιο στην ίδια πόλη. Ή αν δε γίνει το θαύμα και πρέπει να βρίσκω τρόπους και λεφτά για να την επισκέπτομαι, όπουν κι αν είναι. Εκείνη μου λέει συχνά πως πιστεύει στο θαύμα κι εγώ της λέω πως είναι χαζή, στο οποίο μου απαντάει «όνειρο είναι, δικαίωμά μας να φανταζόμαστε ό,τι θέλουμε, εντάξει; Και στρώσε τον κόλο σου να διαβάσεις λίγο περισσότερο, γιατί τα θαύματα δε γίνονται μόνα τους». Αυτό το τελευταίο είναι καθαρή ανάμνηση, λέξη προς λέξη – στους φανταστικούς μας διαλόγους, η Ρέα ποτέ δε μου τη λέει έτσι χοντρά. Γι' αυτό στη φαντασία μου πάντα πιστεύω πως την αγαπάω περισσότερο απ' ό,τι στην πραγματικότητα, μέχρι να τη δω μετά μπροστά μου και να καταλάβω πόσο λάθος έκανα.

Βάζω τη Ρέα στο μυαλό μου γιατί είναι η μόνη μου λύση για να πάρω δύναμη, κι ας της έχω πει τόσα ψέματα – μακάρι να την είχα κοροϊδέψει μόνο για τις κοπάνες. Με είχε πιέσει να της ορκιστώ πως θα σταματήσω να κυνηγάω τον Ευγένιο. Πως θα άφηνα την υπόθεση στην αστυνομία και θα σταματούσα να μας βάζω όλους σε κίνδυνο. Κουράστη-

κε, μου είχε πει. Κουράστηκε, φοβόταν, φοβόταν, κουράστηκε. Μου τα είπε ξανά και ξανά, μήπως και τα εμπεδώσω – ξέρει πως δεν είμαι κανένα σαΐνι. Ένωθε πως τα είχε όλα, και κινδύνευε κάθε στιγμή να τα χάσει. Δεν το άντεχε. Ο μόνος της όρος ήταν αυτός για να συνεχίσουμε να είμαστε μαζί. Να αρχίσουμε να ζούμε σαν παιδιά της ηλικίας μας. Δηλαδή πώς; είχα σκεφτεί να τη ρωτήσω. Διάβασμα μέρα νύχτα σαν ρομπότ, σχολείο-φροντιστήριο-σπίτι, να ξεκλέβουμε στιγμές για να βρεθούμε και φτου κι απ' την αρχή, για να μπούμε σε όποια σχολή τύχει στις πανελλήνιες και να βγούμε στα είκοσι πέντε μας άνεργοι; Αυτό είναι ζωή;

Φυσικά, δεν της τα είπα αυτά. Όταν ακούς την κοπέλα σου, που ξέρεις πόσο εύθραυστη είναι, ξέρεις ότι στο πρόσφατο παρελθόν που δε θέλουμε να θυμόμαστε έχει κάνει απόπειρα αυτοκτονίας, όταν την ακούς να σε παρακαλεί για κάτι, να σου λέει πως δεν το αντέχει να σε βλέπει να το συνεχίζεις, τουλάχιστον δεν της πας κόντρα φανερά και ζυγίζεις μέσα σου τι πρέπει να κάνεις.

Αν όμως η ζυγαριά γείρει από την άλλη πλευρά; Αν αποφασίσεις να αγνοήσεις τα παρακάλια της, όπως έκανα εγώ, μήπως τότε σου αξίζει να τη χάσεις; «Εγώ μονάχος μου θα σώσω τον κόσμο» μου θυμίζω ξανά, γιατί όταν τα σκέφτομαι αυτά, αντί να παίρνω δύναμη τελικά από την εικόνα της Ρέας στο μυαλό μου, νιώθω να μου κόβονται τα πόδια. Να θέλει ένα κομμάτι μου να πάρει φόρα προς την αντίθετη κατεύθυνση και να τρέξει πίσω στο σχολείο, να χωθεί μέσα στο πιο βαρετό μάθημα και να μην μπλέξει περισσότερο. Όσο και να θέλει, βέβαια, το θέμα είναι πως τώρα πια και να αποφασίσω να επιστρέψω δεν μπορώ. Η κατάβαση με το σκουνί έγινε όπως έγινε. Να ανέβω όμως σε εκείνο το ύψος δεν παίζει με τίποτα. Ακόμα και ο Ευγένιος και οι δικοί του δεν πιστεύω ότι μπορούν να τα καταφέρουν, αυτή

είναι δουλειά για επαγγελματίες ορειβάτες. Οπότε, η διαδρομή από την αποθήκη μέχρι εδώ είναι μια διαδρομή μόνιμης κατεύθυνσης. Για να μπαίνει μόνο κάποιος, αν το χρειαστεί, σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Άρα για να βγω από δω μέσα, πρέπει να βρω την έξοδο. Για να ξαναδώ τη Ρέα, πρέπει να φτάσω στο τέλος του δρόμου, όποιο κι αν είναι αυτό. Κι αν τα καταφέρω, ελπίζω ότι θα με συγχωρέσει. Ελπίζω να καταλάβει ότι κι εγώ αυτό θα ήθελα, αυτό θέλω μόνο στ' αλήθεια: να είμαστε μαζί. Όμως το αίμα... το αίμα δε με αφήνει.

Οι σάυρες έχουν πια αντικατασταθεί από μικρά και μεγαλύτερα ποντίκια. Τα μάτια τους λαμπυρίζουν μέσα στο σκοτάδι κι όταν ο φακός μου πέσει πάνω τους γίνονται Λούηδες. Όχι όλα. Μερικά, τα πιο μεγάλα και πιο θαρραλέα, μένουν για λίγο ακίνητα και με κοιτάζουν. Θέλουν να τσεκάρουν τον εισβολέα της περιοχής τους. Τον καιρό που λάτρενα, μικρός, τον Μίκυ Μάους και ήθελα να τον βρω για να κάνουμε παρέα, δεν είχα αυτό ακριβώς στο μυαλό μου. Υποψιάζομαι πως όταν με το καλό επιστρέψω στο σπίτι δε θα κοιτάζω πια με την ίδια νοσταλγία το αναλογικό ρολόι-ξυπνητήρι με τη φάτσα του Μίκυ που έχω σ' ένα ράφι της βιβλιοθήκης μου. Όταν. Όχι «αν». Όταν επιστρέψω.

Το τούνελ φτάνει σε μια διχάλα. Το πέρασμα στα αριστερά έχει περισσότερο φως και η καρδιά μου αμέσως με σπρώχνει προς τα εκεί. Δεν το διαλέγω. Εδώ που έχω φτάσει, ξέρω ότι ψάχνω το σκοτάδι. Και δεν αργώ να το βρω. Δυο στροφές παρακάτω, φτάνω σε ένα πλάτωμα. Βρίσκω τον πρώτο τάφο, σε σχήμα λάκκου, με ένα λιτό μαρμαρίνο μνήμα από πάνω όπου κανένα όνομα δεν είναι γραμμένο, μόνο το κεφάλι ενός αλόγου έχει χαραχτεί. Περίμενα να τον βρω ανοιχτό, και μέσα άλλο τούνελ. Αλλά είναι κλειστός. Και φρεσκοσκαμμένος. Και καθώς στέκομαι από πάνω του,

με τον φακό να μου φανερώνει την επόμενη διχάλα μπροστά μου, μέσα από τον τάφο ακούγεται ξαφνικά ένας πνιχτός θόρυβος, σαν μουγκρητό. Νιώθω όλους τους μύς του σώματος και τον προσώπου μου να τεντώνονται, τινάζομαι πίσω και το τρέμονλο στα χέρια μου μου θυμίζει πως δεν είμαι όσο θαρραλέος θέλω να πιστεύω. Σκέφτομαι πως ίσως ήταν η ιδέα μου, αλλά το μουγκρητό επαναλαμβάνεται. Ξανά και ξανά, όλο και πιο απελπισμένο, και τώρα συνοδεύεται και από χτυπήματα. Κάποιος είναι θαμμένος εκεί μέσα, κάποιος προσπαθεί να βγει έξω, να πάρει ανάσα. Κι αν είναι άνθρωπος του Ευγένιου; Όποιος κι αν είναι, δεν μπορώ να τον αφήσω. Τοποθετώ τον φακό κάτω με κατεύθυνση προς το μνήμα και ορμάω στον τάφο, αρχίζω να σκάβω με όλη μου τη δύναμη, χέρια, νύχια, τα χτυπήματα από μέσα από τον τάφο μοιάζουν να συντονίζονται με τα δικά μου, φωνάζω σε όποιον βρίσκεται εκεί να κάνει υπομονή, πως κάνω ό,τι μπορώ, νιώθω τον ιδρώτα να πέφτει στα μάτια μου σε χοντρές στάλες και να με τυφλώνει και προσπαθώ με την μπλούζα να τον σκουπίσω αφού τα χέρια μου είναι μέσα στο χώμα και δεν υπάρχει δευτερόλεπτο για χάσιμο, ποιος ξέρει πόσο οξυγόνο έχει ακόμα ο θαμμένος, συνεχίζω μανιασμένα και... σαν κάτι να εκρήγνυνται στο κεφάλι μου. Ο πόνος είναι φοβερός, γυρίζω ανάσκελα ενώ όλα στροβιλίζονται γύρω μου, το σκοτάδι του τούνελ, ο τάφος, το φως του φακού, σαν να βρίσκομαι σε κάποιο χαλασμένο τρενάκι του τρόμου στο λούνα παρκ που δε σκοπεύει να σταματήσει ποτέ. Αλλά μετά από λίγο το τρενάκι κατεβάζει ταχύτητα, τα μάτια μου καταφέρνουν να εστιάσουν και βλέπω για πρώτη φορά μπροστά μου τον Ευγένιο Καλίν. Είναι τεράστιος, ο πιο ψηλός και σωματώδης άνθρωπος που έχω δει ποτέ στη ζωή μου. Κρατάει στα χέρια του κάτι σαν ρόπαλο, μ' αυτό με χτύπησε. Μέσα στο ημίφως που δημιουργ-

γεί στον χώρο ο φακός, μοιάζει με κάποιο μυθικό τέρας που μπήκε στη μηχανή του χρόνου και προσγειώθηκε στο σήμερα. Χαμογελάει, με εκείνο το χαμόγελο που τόσο με τρώμαζε στις φωτογραφίες, και παρόλο που δεν έχει χάσει τίποτα από τη σατανικότητά του, τώρα που το βλέπω από κοντά συμβαίνει κάτι απίθανο: δεν το φοβάμαι πια. Ξανασηκώνει το ρόπαλο και δε φοβάμαι. Δεν έχω άλλες αντοχές, άλλη ενέργεια ούτε καν να προσπαθήσω να συρθώ μακριά. Θα 'θελα να φωνάξω, αν είχα δύναμη, πως έκανα ό,τι καλύτερο μπορούσα. Με λένε Γιώργο Δάντη, και έκανα ό,τι καλύτερο μπορούσα. Έτσι, σαν απολογισμό δεκαεφτά χρόνων ζωής. Είναι κρίμα που δεν τα κατάφερα, αλλά κανείς δεν μπορεί να σου εγγυηθεί ότι θα τα καταφέρεις.

Ο Ευγένιος κατεβάζει το ρόπαλο. «Σκοτάδι» προλαβαίνω να σκεφτώ, και με τόσο πόνο, τόσο τρομερό πόνο που αισθάνομαι, δε μου φαίνεται και τόσο άσχημη η εξέλιξη. Σκοτάδι.